I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 98/30/EG

av den 22 juni 1998

om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 57.2, 66 och 100a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ([1]),

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([2]),

i enlighet med det i artikel 189b i fördraget angivna förfarandet ([3]), och

av följande skäl:

1. I enlighet med artikel 7a i fördraget skall den inre marknaden omfatta ett område utan inre gränser där fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs. Det är därför viktigt att anta åtgärder för att fortsätta fullbordandet av den inre marknaden.

2. Enligt artikel 7c i fördraget skall hänsyn tas till att vissa ekonomier befinner sig på olika utvecklingsnivåer, men undantag måste vara av tillfällig natur och medföra minsta möjliga störning av den gemensamma marknadens funktion.

3. Upprättandet av en konkurrensutsatt marknad för naturgas är ett viktigt inslag i fullbordandet av den inre marknaden för energi.

4. Rådets direktiv 91/296/EEG av den 31 maj 1991 om transitering av naturgas genom gasledningsnät ([4]) och rådets direktiv 90/377/EEG av den 29 juni 1990 om ett gemenskapsförfarande för att främja öppenheten beträffande prissättningen på gas och el levererad till industriella slutanvändare ([5]) utgör en första fas i fullbordandet av den inre marknaden för naturgas.

5. Det är nu nödvändigt att vidta ytterligare åtgärder i syfte att upprätta den inre marknaden för naturgas.

6. Bestämmelserna i detta direktiv bör inte hindra att fördraget tillämpas fullt ut, särskilt inte bestämmelserna om fri rörlighet för varor på den inre marknaden och konkurrensreglerna, och de påverkar inte kommissionens befogenheter enligt fördraget.

7. Den inre marknaden för naturgas måste upprättas gradvis för att industrin på ett flexibelt och planerat sätt skall kunna anpassa sig till sin nya miljö och för att beakta att marknadsstrukturerna skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.

8. Upprättandet av den inre marknaden inom naturgassektorn bör främja sammanlänkningen av systemen och deras driftkompatibilitet, t. ex. genom kompatibla gaskvaliteter.

9. Ett visst antal gemensamma regler bör fastställas för naturgassektorns organisation och funktion. I enlighet med subsidiaritetsprincipen är dessa regler endast allmänna principer som anger ramarna, medan det närmare genomförandet av dem bör överlåtas på medlemsstaterna, vilket ger varje med-

([1]) EGT C 65, 14.3.1992, s. 14 och EGT C 123, 4.5.1994, s. 26.
([2]) EGT C 73, 15.3.1993, s. 31 och EGT C 195, 18.7.1994, s. 82.
([3]) Europaparlamentets yttrande av den 17 november 1993 (EGT C 329, 6.12.1993, s. 182), rådets gemensamma ståndpunkt (EG) nr 17/98 av den 12 februari 1998 och Europaparlamentets beslut av den 30 april 1998 (EGT C 152, 18.5.1998). Rådets beslut av den 11 maj 1998.
([4]) EGT L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/49/EG (EGT L 233, 30.9.1995, s. 86).
([5]) EGT L 185, 17.7.1990, s. 16. Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

lemsstat möjlighet att behålla eller välja den ordning som bäst motsvarar en viss situation, särskilt med avseende på tillståndsgivning och övervakning av leveransavtal.

10. Externa leveranser av naturgas är av särskild vikt för inköp av naturgas i medlemsstater med högt importberoende av gas.

11. Som allmän regel måste företag inom naturgassektorn kunna bedriva sin verksamhet utan att utsättas för diskriminering.

12. Det kan i vissa medlemsstater vara nödvändigt att införa allmännyttiga tjänster för att säkerställa försörjningstrygghet och konsument- och miljöskydd vilket, enligt deras uppfattning, inte nödvändigtvis kan garanteras enbart genom fri konkurrens.

13. Långtidsplanering kan vara ett sätt att genomföra dessa allmännyttiga tjänster där möjligheten att tredje part försöker få tillträde till systemet tas med i beräkningen. Medlemsstaterna får övervaka take-or-pay-avtal som har ingåtts för att hålla sig underrättade om situationen när det gäller leveranser.

14. I artikel 90.1 i i fördraget åläggs medlemsstaterna att följa konkurrensreglerna när det gäller offentliga företag som har beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter.

15. I artikel 90.2 i fördraget föreskrivs det att företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse skall vara underkastade dessa regler på särskilda villkor. Genomförandet av detta direktiv kommer att få betydelse för sådana företags verksamhet. Enligt artikel 3.3 är medlemsstaterna inte tvungna att tillämpa artikel 4 på sin infrastruktur för distribution för att varken rättsligt eller i praktiken hindra fullgörandet av de skyldigheter av allmänt ekonomiskt intresse som ålagts gasföretag.

16. Medlemsstater som ålägger företag inom naturgassektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster måste därför följa de tillämpliga reglerna i fördraget i enlighet med Europeiska gemenskapernas domstols tolkning.

17. Grundläggande kriterier och förfaranden bör fastställas för de tillstånd som medlemsstaterna får bevilja för uppförande eller drift av berörda anläggningar enligt de nationella systemen. Dessa bestämmelser bör inte påverka tillämpliga regler i den nationella lagstiftningen som uppställer krav på tillstånd för uppförande och drift av berörda anläggningar. Ett sådant krav bör emellertid inte medföra att konkurrensen mellan företagen i sektorn begränsas.

18. Europaparlamentets och rådets beslut nr 1254/96/EG av den 5 juni 1996 om en serie riktlinjer för transeuropeiska nät inom energisektorn [1] bidrar till att utveckla integrerade infrastrukturer för naturgassektorn.

19. De tekniska föreskrifterna för drift av system och direktledningar måste vara klara och tydliga och säkerställa driftkompatibilitet.

20. Grundläggande regler måste fastställas i fråga om överförings-, lagrings- och kondenserad naturgasföretag samt distributionsföretag och leverantörer.

21. Det är nödvändigt att ge de behöriga myndigheterna tillgång till företagens interna bokföring med vederbörlig hänsyn till konfidentialiteten.

22. Alla integrerade naturgasföretags bokföring bör sörja för en hög grad av insyn. Separat bokföring bör därför föras för olika verksamheter när detta är nödvändigt för att undvika diskriminering, korsvis subventionering och annan snedvridning av konkurrensen, med beaktande av, när så är lämpligt, att överföring i bokföringshänseende innefattar återförgasning. Separat bokföring bör inte krävas för företag som fondbörser eller börser för terminsaffärer som inte utför någon av naturgasföretagets uppgifter annat än i sin egenskap av fondhandlare. Integrerad bokföring för utvinning av kolväten och därmed sammanhängande verksamheter får ingå som en del av den bokföring som enligt detta direktiv krävs för verksamhet utanför gassektorn. Den tillämpliga informationen enligt artikel 23.3 bör, när så behövs, innehålla bokföringsuppgifter om uppströms rörledningar.

23. Tillträdet till systemet måste vara öppet, i enlighet med detta direktiv och detta måste leda till en

[1] EGT L 161, 29.6.1996, s. 147. Beslutet senast ändrat genom beslut 1047/97/EG (EGT L 152, 11.6.1997, s. 12).

tillräcklig, och där så är lämpligt, jämförbar grad av öppnande av marknaderna i de olika medlemsstaterna. Samtidigt får inte öppnandet av marknaderna leda till onödig obalans i företagens konkurrenssituation i olika medlemsstater.

24. Till följd av de strukturella olikheterna och systemens speciella egenskaper i medlemsstaterna bör det finnas olika förfaranden för tillträde till systemen som används i enlighet med objektiva, klara och tydliga samt icke-diskriminerande kriterier.

25. I syfte att få en konkurrensutsatt marknad för naturgas bör bestämmelser om tillträde till tidigare led i rörledningsnätet utformas. Åtskild behandling krävs när det gäller sådant tillträde till tidigare led i rörledningsnätet med hänsyn till särskilt sådana nätverks speciella ekonomiska, tekniska och driftsmässiga egenskaper. Bestämmelserna i detta direktiv påverkar inte under några omständigheter nationella beskattningsregler.

26. Bestämmelser måste utformas om tillstånd för uppförande och användning av direktledningar.

27. Bestämmelser måste utformas om skyddsåtgärder och tvistlösningsförfaranden.

28. Allt missbruk av dominerande ställning och all underprissättning måste undvikas.

29. Eftersom vissa medlemsstater riskerar särskilda svårigheter vid anpassningen av sina system, bör bestämmelser om tillfälliga undantag utformas.

30. Långsiktiga take-or-pay-avtal är en verklighet på marknaden för att säkra medlemsstaternas naturgasleveranser. Bestämmelser bör särskilt antas om undantag från vissa bestämmelser i detta direktiv om ett naturgasföretag får, eller skulle kunna få, allvarliga ekonomiska problem på grund av take-or-pay-åtaganden. Dessa undantag bör inte undergräva detta direktivs syfte att liberalisera den inre marknaden för naturgas. Varje take-or-pay-avtal som ingås eller förnyas efter det att detta direktiv har trätt i kraft bör ingås på ett välbetänkt sätt så att en betydande öppning av marknaden inte hindras. Sådana undantag bör därför vara begränsade i tid och omfattning och beviljas öppet, under kommissionens överinseende.

31. Särskilda bestämmelser behövs för marknader och investeringar i andra områden som ännu inte är fullt utvecklade. Undantag för sådana marknader och områden bör vara begränsade i tid och omfattning. Kommissionen bör för öppenhetens och enhetlighetens skull spela en betydande roll när dessa undantag beviljas.

32. Detta direktiv utgör ytterligare ett steg på vägen mot liberalisering. När det en gång trätt i kraft kommer ändå vissa hinder för handel med naturgas mellan medlemsstaterna att bestå. Förslag till förbättringar av den inre naturgasmarknadens funktion bör göras på grundval av gjorda erfarenheter. Kommissionen bör därför avlägga rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det fastställer regler om naturgassektorns organisation och funktion, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), tillträde till marknaden, drift av systemen; och de kriterier och förfaranden som skall tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas.

Artikel 2

I detta direktiv avses med

1. *naturgasföretag:* varje fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, försörjning, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, som svarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter och/eller underhåll i samband med dessa verksamheter.

2. *tidigare led i rörledningsnätet:* varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs och/eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en behandlingsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten,

3. *överföring:* transport av naturgas genom ett nät av högtrycksrörledningar som inte ingår i ett tidigare led av rörledningsnätet för leverans till kunder,

4. *överföringsföretag:* varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet,

5. *distribution:* transport av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät för leverans till kunder,

6. *distributionsföretag:* varje fysisk eller juridisk person som bedriver distributionsverksamhet,

7. *försörjning:* leverans och/eller försäljning av naturgas, inbegripet LNG, till kunder,

8. *försörjningsföretag:* varje fysisk eller juridisk person som bedriver försörjningsverksamhet,

9. *lagringsanläggning:* en anläggning som används för lagring av naturgas och ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, bortsett från den del som används för produktionsverksamhet,

10. *lagringsföretag:* varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet,

11. *LNG-anläggning:* en terminal som används för kondensering av naturgas eller lossning, lagring och återförgasning av LNG,

12. *system:* varje överförings- och/eller distributionsnät och/eller LNG-anläggningar som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet dess anläggningar för stödverksamhet och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring och distribution,

13. *sammanlänkat system:* ett antal system som har länkats samman,

14. *direktledning:* en naturgasrörledning som kompletterar det sammankopplade systemet,

15. *integrerat naturgasföretag:* ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,

16. *vertikalt integrerat företag:* ett naturgasföretag som utför uppgifter inom två eller fler av områdena produktion, överföring, distribution, försörjning eller lagring av naturgas,

17. *horisontellt integrerat företag:* ett företag som utför uppgifter inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, försörjning eller lagring av naturgas samt dessutom verksamheter utan anknytning till gas,

18. *anknutet företag:* företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983, grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning [1] och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,

19. *systemanvändare:* varje fysisk eller juridisk person som försörjer eller blir försörjd via systemet,

20. *kunder:* grossister i eller slutförbrukare av naturgas samt naturgasföretag som köper naturgas,

21. *slutförbrukare:* en förbrukare som köper naturgas för egen användning,

22. *grossist:* varje fysisk eller juridisk person, om medlemsstaten tillåter sådana, som köper och säljer naturgas men vars verksamhet inte omfattar överföring eller distribution inom eller utanför det system där han är etablerad,

23. *långtidsplanering:* naturgasföretags planering av försörjnings- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra försörjningen till kunderna,

24. *framväxande marknad:* en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för inte mer än tio år sedan,

25. *säkerhet:* både försörjningstrygghet och teknisk säkerhet.

---

[1] EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR SEKTORNS ORGANISERING

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, säkerställa att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt naturgasmarknad, och de får inte diskriminera mellan sådana företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med fullt beaktande av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 90 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga naturgasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, som kan avse säkerhet, inbegripet försörjningstrygghet, regelbundna leveranser, kvalitet och pris på leveranser samt miljöskydd. Sådana tjänster skall vara klart definierade, öppna, icke-diskriminerande och kontrollerbara; dessa tjänster och varje revidering av dem skall utan dröjsmål offentliggöras och anmälas till kommissionen av medlemsstaterna. För att kunna genomföra allmännyttiga tjänster som avser försörjningstrygghet kan de medlemsstater som så önskar införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till möjligheten att tredje part ansöker om att få tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 i fråga om distribution i den utsträckning som tillämpningen av dessa bestämmelser rättsligt eller i praktiken skulle hindra naturgasföretagen från att tillhandahålla de tjänster som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och i den mån som handelns utveckling inte påverkas i sådan omfattning att det strider mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 90 i fördraget.

Artikel 4

1. När det krävs tillstånd (t. ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av naturgasanläggningar skall medlemsstaterna, eller den behöriga myndighet som de utser, i enlighet med punkterna 2—4 bevilja tillstånd att bygga och/eller driva sådana anläggningar, rörledningar och tillhörande utrustning inom sitt territorium. Medlemsstaterna eller av dem utsedd behörig myndighet kan också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem skall de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier som skall uppfyllas av företag som ansöker om tillstånd för att bygga och/eller driva naturgasanläggningar eller som ansöker om tillstånd att leverera naturgas. De icke-diskriminerande kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke-diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag skall meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna skall införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

4. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 20, kan medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att anlägga och driva rörledningssystem för distribution inom något visst område efter det att sådana ledningssystem har byggts eller föreslagits bli byggda inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är mättad.

Artikel 5

Medlemsstaterna skall säkerställa att tekniska föreskrifter utarbetas och görs tillgängliga, i vilka lägsta krav på teknisk konstruktion och drift för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledningar fastställs. Dessa tekniska föreskrifter skall säkerställa att systemen är driftkompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. Kommissionen skall underrättas om föreskrifterna i enlighet med artikel 8 i rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter ([1]).

KAPITEL III

ÖVERFÖRING, LAGRING OCH LNG

Artikel 6

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att överförings-, lagrings och LNG-företag handlar i enlighet med artiklarna 7 och 8.

([1]) EGT L 109, 26.4.1983, s. 8. Direktivet senast ändrat genom direktiv 96/139/EG (EGT L 32, 10.2.1996, s. 31).

Artikel 7

1. Varje överförings-, lagrings- och/eller LNG-företag skall på ekonomiska villkor driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar, med vederbörlig hänsyn till miljön.

2. Överförings-, lagrings- och/eller LNG-företaget får inte i något fall diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Varje överförings-, lagrings- och/eller LNG-företag skall förse varje annat överföringsföretag, varje annat lagringsföretag och/eller varje distributionsföretag med tillräcklig information för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammankopplade systemet.

Artikel 8

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 12 eller någon annan laglig skyldighet att lämna uppgifter skall varje överförings-, lagrings- och/eller LNG-företag behandla kommersiellt känsliga uppgifter som det erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt.

2. Överföringsföretag skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från överföringsföretagen eller anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Kapitel IV

DISTRIBUTION OCH FÖRSÖRJNING

Artikel 9

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att distributionsföretag handlar i enlighet med artiklarna 10 och 11.

2. Medlemsstaterna får ålägga distributionsföretag och/eller försörjningsföretag leveransskyldighet gentemot kunder inom ett visst område och/eller i en viss kategori. Tariffen för sådana leveranser får regleras, till exempel för att likvärdig behandling av de berörda kunderna skall kunna säkerställas.

Artikel 10

1. Varje distributionsföretag skall på ekonomiska villkor driva, underhålla och utveckla ett säkert, tillförlitligt och effektivt system, med vederbörlig hänsyn till miljön.

2. Distributionsföretaget får inte i något fall diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Varje distributionsföretag skall förse varje annat distributionsföretag och/eller varje överföringsföretag och/eller lagringsföretag med tillräcklig information för att säkerställa att transport av gas kan ske på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammankopplade systemet.

Artikel 11

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 12 eller någon annan laglig skyldighet att lämna uppgifter, skall varje distributionsföretag behandla kommersiellt känsliga uppgifter som det erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt.

2. Distributionsföretag skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från distributionsföretagen eller anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Kapitel V

SÄRREDOVISNING SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 12

Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, däribland de tvistlösningsmyndigheter som avses i artiklarna 21.2 och 23.3, skall ha tillgång till naturgasföretagens bokföring enligt artikel 13 i den omfattning de behöver för att kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, däribland tvistlösningsmyndigheterna, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får medge undantag från principen om konfidentialitet om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 13

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att naturgasföretagens bokföring sker i enlighet med punkterna 2—*5* i denna artikel.

2. Naturgasföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sin årsredovisning enligt de bestämmelser i nationell rätt som avser årsräkenskaper i aktiebolag och som har fastställts i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag [1].

Företag som inte enligt lag är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Integrerade naturgasföretag skall i sin interna bokföring, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen, särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution och lagring av naturgas, och där så är lämpligt, upprätta en samlad redovisning för aktiviteter utanför gassektorn, på det sätt som skulle ha krävts av dem om de aktuella aktiviteterna bedrivits i separata företag. Denna interna bokföring skal innehålla en balansräkning och en resultaträkning för varje aktivitet.

Där artikel 16 ägar tillämpning och där tillträde till systemet lämnas mot betalning av ett enda belopp för både överföring och distribution, kan bokföringen för overföring och distribution kombineras.

4. Företagen skall i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring åsidosätts. Dessa regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar skall anges och vara väl underbyggda.

5. Årsredovisningen skall i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

[1] EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom direktiv 94/8/EEG (EGT L 82, 25.3.1994, s. 33).

KAPITEL VI

TILLTRÄDE TILL SYSTEMET

Artikel 14

För organisationen av tillträde till systemet kan medlemsstaterna välja något eller båda av de förfaranden som anges i artikel 15 och artikel 16. Dessa förfarandena skall användas i enlighet med objektiva, öppna och icke-diskriminerande kriterier.

Artikel 15

1. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till systemet med avsikt att ingå leveransavtal med varandra på grundval av frivilliga kommersiella överenskommelser. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till systemet.

2. Avtalen om tillträde till systemet skall förhandlas fram med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att naturgasföretagen inom det första året efter genomförandet av detta direktiv och årligen därefter offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för att utnyttja systemet.

Artikel 16

De medlemsstater som väljer ett förfarande med reglerat tillträde skall vidta nödvändiga åtgärder för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, rätt till tillträde till systemet på grundval av offentliggjorda tariffer och/eller andra villkor och skyldigheter för att utnyttja systemet. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare och/eller operatör eller ett anknutet företag.

Artikel 17

1. Naturgasföretag får vägra tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet, eller om tillträde till systemet skulle hindra dem från att utföra de allmännyttiga tjänster som åläggs dem enligt artikel 3.2, eller på grundval av allvarliga ekonomiska och finansiella problem med take-or-pay-avtal som har att göra med kriterierna och förfarandena i artikel 25 och det alternativ som valts av

medlemsstaten i enlighet med artikel 25.1. En väl underbyggd motivering skall ges till en sådan vägran.

2. Medlemsstaterna får vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att det naturgasföretag som vägrar tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning, genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. När medlemsstaterna tillämpar artikel 4.4 skall de vidta sådana åtgärder.

Artikel 18

1. Medlemsstaterna skall ange vilka de berättigade kunderna är, det vill säga de kunder inom deras respektive territorium som har behörighet att ingå avtal om eller att köpa naturgas enligt artiklarna 15 och 16, varvid alla kunder som nämns i punkt 2 i denna artikel måste ingå.

2. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att åtminstone följande kunder anges som berättigade kunder:

— Kunder som har gaseldad kraftproduktion, oberoende av årlig förbrukningsnivå. För att värna om jämvikten på elmarknaden får dock medlemsstaterna införa ett tröskelvärde som inte får överstiga det som anges för andra slutförbrukare, för att kraftvärmeproducenter skall anses vara berättigade. Tröskelvärdena skall anmälas till kommissionen.

— Övriga slutförbrukare som förbrukar mer än 25 miljoner m^3 gas per år per förbrukningsställe.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att defintionen av berättigade kunder i punkt 1 leder till en öppning av marknaden som motsvarar åtminstone 20 procent av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden.

4. Procentsatsen i punkt 3 skall öka till 28 procent av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft, och till 33 procent av denna tio år efter det att detta direktiv har trätt i kraft.

5. Om definitionen av berättigade kunder i punkt 1 resulterar i en öppning av marknaden som överstiger 30 procent av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden, får den berörda medlemsstaten anpassa definitionen av berättigade kunder så att öppningsnivån sänks till lägst 30 procent av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden. Medlemsstaterna skall anpassa definitionen av berättigade kunder på ett balanserat sätt som inte skapar särskilda nackdelar för vissa typer eller kategorier av berättigade kunder, utan genom att ta hänsyn till befintliga marknadsstrukturer.

6. Medlemsstaterna skall vidta följande åtgärder för att säkerställa att öppningsnivån av deras naturgasmarknad ökar under en tioårsperiod:

— Den tröskel som fastställs i punkt 2 andra strecksatsen för andra berättigade kunder än de som har gaseldad kraftproduktion skall sänkas till 15 miljoner m^3 per år och förbrukningsställe fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft, och till 5 miljoner m^3 per år och förbrukningsställe tio år efter det att detta direktiv har trätt i kraft.

— Procentsatsen i punkt 5 skall höjas till 38 procent av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden fem år efter det att detta direktiv har trätt ikraft, och till 43 procent av sådan gasförbrukning tio år efter det att detta direktiv har trätt ikraft.

7. När det gäller framväxande marknader skall det gradvisa öppnandet av marknaden enligt denna artikel börja tillämpas från och med den dag då undantaget i artikel 26.2 upphör.

8. Distributionsföretag skall, om de inte redan anges som berättigade kunder enligt punkt 1, ha behörighet att ingå avtal om naturgas enligt artiklarna 15 och 16 för den volym naturgas som förbrukas av dem av deras kunder som anges som berättigade inom deras distributionssystem, för att kunna försörja dessa kunder.

9. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för definitionen av berättigade kunder enligt punkt 1. Denna information skall, tillsammans med all övrig relevant information som visar att marknaden har öppnats enligt denna artikel, överlämnas till kommissionen för att offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Kommissionen kan begära att en medlemsstat skall ändra angivelserna om dessa hindrar att detta direktiv tillämpas korrekt med avseende på en väl fungerande inre marknad för naturgas. Om den berörda medlemsstaten inte rättar sig efter denna begäran inom tre månader skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarande I i artikel 2 i rådets beslut 87/373/EEG av den 13 juli 1987 om närmare villkor för utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ([1]).

([1]) EGT L 197, 18.7.1987, s. 33.

Artikel 19

1. För att undvika bristande jämvikt i öppnandet av gasmarknaderna under den period som avses i artikel 28

a) skall leveransavtal om gas enligt bestämmelserna i artiklarna 15, 16 och 17 med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,

b) kan kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där transaktioner som beskrivs i punkt a vägras på grund av att kunden anses berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda gasleveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden befinner sig.

2. Parallellt med det förfarande och den tidsplan som anges i artikel 28, och senast efter halva den tid som anges i den artikeln, skall kommissionen se över tillämpningen av punkt 1 b i denna artikel på grundval av marknadsutvecklingen och med beaktande av det gemensamma intresset. Mot bakgrund av gjorda erfarenheter skall kommissionen göra en utvärdering av läget och rapportera om en eventuell bristande jämvikt i öppnandet av gasmarknaderna med hänsyn till punkt 1 b.

Artikel 20

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för

— naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att via en direktledning försörja de kunder som anges i artikel 18 i detta direktiv,

— varje sådan berättigad kund inom deras territorium att bli försörjd via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd (t. ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av direktledningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva, klara och tydliga samt icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får göra beviljandet av tillstånd för uppförande av en direktledning beroende av antingen att tillträde till systemet har vägrats på grundval av artikel 17, eller att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 21 har inletts.

Artikel 21

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att parterna förhandlar om tillträde till systemet i god anda och att ingen av dem missbrukar sin förhandlingsposition till att förhindra ett framgångsrikt resultat av sådana förhandlingar.

2. Medlemsstaterna skall utse en behörig myndighet, vilken skall vara helt oberoende från båda parterna, för att snabbt lösa tvister i samband med de aktuella förhandlingarna. Denna myndighet skall särskilt lösa tvister om förhandlingar och vägrat tillträde som omfattas av detta direktiv. Den behöriga myndigheten skall lägga fram sina slutsatser utan dröjsmål eller om möjligt inom tolv veckor efter det att tvisten har lagts fram. Tvister skall kunna hänskjutas till denna myndighet utan att det påverkar rätten att överklaga enligt gemenskapsrätten.

3. Vid gränsöverskridande tvister skall tvistlösningsmyndigheten vara den tvistlösningsmyndighet som täcker systemet för det naturgasföretag som vägrar användning av eller tillträde till systemet. Vid gränsöverskridande tvister där flera myndigheter täcker det berörda systemet, skall de i samråd söka säkerställa att bestämmmelserna i det här direktivet tillämpas konsekvent.

Artikel 22

Medlemsstaterna skall införa lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att undvika allt missbruk av en dominerande ställning, särksilt om det är till konsumenternas nackdel, och all underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 86 i detta.

Artikel 23

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att naturgasföretag och kunder, som skall vara berättigade enligt artikel 18 oavsett var de befinner sig, kan få tillträde i enlighet med denna artikel till tidigare led i rörledningsnätet, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där gasen produceras. Åtgärderna skall anmälas till kommissionen enligt bestämmelserna i artikel 29.

2. Tillträde i enlighet med punkt 1 skall medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i överensstämmelse med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna skall ha som mål att tillträdet är rättvist och öppet, att en

konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, och att man samtidigt beaktar säkerhet och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig och miljöskydd. Följande kan beaktas:

a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.

b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, nuvarande och framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.

c) Behovet av att ta hänsyn till väl motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av gas, som ägaren till eller operatören av de tidigare leden i rörledningsnätet har framfört, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta förädlings- eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.

d) Behovet av att i enlighet med gemenskapsrätten tillämpa deras lagar och administrativa förfaranden för beviljande av tillstånd till produktion eller utveckling i tidigare led.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa att tvistlösningsförfaranden har inrättats, däribland en myndighet som är oberoende av alla parter och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt med beaktande av kriterierna i punkt 2, och det antal parter som kan bli inblandade i en förhandlingsprocess om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister skall man tillämpa de tvistlösningsförfaranden som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda systemet skall de berörda medlemsstaterna samråda i syfte att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas konsekvent.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 24

1. I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller i fall av hot mot personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet eller mot ett systems integritet får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. Sådana åtgärder skall orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och skall inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

3. Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva dessa åtgärder i den mån de snedvrider konkurrensen och påverkar handeln negativt på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 25

1. Om ett naturgasföretag råkar ut för, eller befarar att råka ut för, allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter på grund av de take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett eller flera avtal om köp av gas, kan en ansökan om ett tillfälligt undantag från artikel 15 och/eller artikel 16 inges till den berörda medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten. Ansökan om undantag skall, beroende på vad medlemsstaterna väljer, gälla enskilda fall och lämnas in antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Medlemsstaterna kan också låta naturgasföretaget välja att lämna in en ansökan antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Om ett naturgasföretag har vägrat tillträde skall ansökan läggas fram utan dröjsmål. Ansökningarna skall åtföljas av alla relevanta upplysningar om problemets art och omfattning samt om de ansträngningar som gasföretaget har gjort för att lösa problemet.

Om rimliga alternativa lösningar inte är tillgängliga och med beaktande av bestämmelserna i punkt 3, får medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten besluta att medge undantag.

2. Medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten skall utan dröjsmål anmäla sitt beslut om att bevilja undantag till kommissionen, tillsammans med alla relevanta upplysningar som rör detta undantag. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Inom fyra veckor efter mottagandet av denna anmälan kan kommissionen begära att medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten skall ändra eller upphäva beslutet om att bevilja ett undantag. Om medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndighe-

ten inte rättar sig efter denna begäran inom fyra veckor, skall ett slutgiltigt beslut genast fattas i enlighet med förfarande I i artikel 2 i beslut 87/373/EEG.

Kommissionen skall se till att kommersiellt känslig information behandlas konfidentiellt.

3. Vid beslut om de undantag som avses i punkt 1, skall medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten samt kommissionen särskilt ta hänsyn till följande kriterier:

a) Målet att uppnå en konkurrensutsatt gasmarknad.

b) Behovet av att fullgöra allmännyttiga tjänster och att säkerställa försörjningstryggheten.

c) Naturgasföretagets ställning på gasmarknaden och det faktiska konkurrensläget på denna marknad.

d) Hur allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter naturgas- och överföringsföretagen eller berättigade kunder råkar ut för.

e) Undertecknandedatum och villkor i det aktuella avtalet, eller de aktuella avtalen, inbegripet i vilken utsträckning förändringar på marknaden beaktas.

f) De ansträngningar som har gjorts för att lösa problemet.

g) I vilken mån företaget, när det godtog take-or-pay-åtagandena i fråga, rimligen kunde ha förutsett att allvarliga problem troligen skulle uppstå med anledning av bestämmelserna i detta direktiv.

h) I hur hög grad systemet är anslutet till andra system samt i vilken mån dessa system är driftkompatibla.

i) De effekter ett beviljande av ett undantag skulle få på den korrekta tillämpningen av detta direktiv avseende en väl fungerande inre marknad för naturgas.

Ett beslut om ansökan om undantag för take-or-pay-avtal som ingåtts innan detta direktiv trädde i kraft bör inte leda till en situation där det är omöjligt att finna alternativ ekonomiskt lönsam avsättning. Allvarliga problem skall i vilket fall som helst inte anses föreligga om försäljningen av naturgas inte faller under nivån för minimiköpgarantierna i take-or-pay-avtal om köp av naturgas, eller om det ifrågavarande take-or-pay-avtalet kan anpassas, eller om naturgasföretaget kan finna alternativa avsättningsmöjligheter.

4. De naturgasföretag som inte har beviljats undantag enligt punkt 1 skall inte vägra, eller inte längre vägra, tillträde till systemet på grund av take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett avtal om köp av gas. Medlemsstaterna skall säkerställa att de relevanta bestämmelserna enligt kapitel VI iakttas.

5. Varje undantag som beviljas enligt ovanstående bestämmelser skall vara vederbörligen underbyggt. Kommissionen skall offentliggöra beslutet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

6. Kommissionen skall inom fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft lägga fram en rapport med en översyn av de erfarenheter som har gjorts vid tillämpningen av denna artikel, för att Europaparlamentet och rådet i god tid skall kunna överväga i vilken utsträckning denna artikel behöver anpassas.

Artikel 26

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammankopplade systemet i någon annan medlemsstat och som endast har en extern huvudleverantör, får göra undantag från artiklarna 4, 18.1, 18.2, 18.3, 18.4 och 18.6 och/eller artikel 20 i detta direktiv. En leverantör med en marknadsandel på mer än 75 procent skall betraktas som en huvudleverantör. Detta undantag skall upphöra automatiskt när ett eller flera av dessa villkor inte längre gäller. Alla undantag av detta slag skall anmälas till kommissionen.

2. En medlemsstat som uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad och som på grund av genomförandet av detta direktiv skulle få allvarliga problem som inte har något samband med de avtalsenliga take-or-pay-åtaganden som avses i artikel 25, får göra undantag från artiklarna 4, 18.1, 18.2, 18.3, 18.4 och 18.6 och/eller artikel 20 i detta direktiv. Detta undantag skall upphöra automatiskt när medlemsstaten inte längre uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad. Alla undantag av detta slag skall anmälas till kommissionen.

3. Om genomförandet av detta direktiv skulle orsaka allvarliga problem inom ett geografiskt begränsat område i en medlemsstat, i synnerhet när det gäller att utveckla infrastrukturen för överföring, och när syftet är att uppmuntra investeringar, kan medlemsstaten ansöka hos kommissionen om ett tillfälligt undantag från artikel 4, artikel 18.1, 18.2, 18.3, 18.4 och 18.6 och/eller artikel 20 för utveckling inom detta område.

4. Kommissionen kan bevilja undantag enligt punkt 3 med beaktande särskilt av följande kriterier:

— Behovet av investeringar i infrastrukturen som inte skulle vara ekonomiskt lönsamma att genomföra på en konkurrensutsatt marknad.

— Nivån på och avkastningsmöjligheterna för de investeringar som krävs.

— Gassystemets storlek och utvecklingsnivå i det berörda området.

— Utsikterna för den berörda gasmarknaden.

— Det berörda områdets eller den berörda regionens geografiska utbredning och beskaffenhet.

— Socioekonomiska och demografiska faktorer.

Undantag får medges endast om ingen infrastruktur för gas har anlagts i detta område, eller om en sådan har anlagts för mindre än tio år sedan. Det tillfälliga undantaget får inte utsträckas till längre än tio år efter det att gas först leverades till området.

5. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om ansökningar enligt punkt 3 innan den fattar ett beslut enligt punkt 4, med beaktande av kravet på konfidentialitet. Detta beslut samt de undantag som anges i punkterna 1 och 2 skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 27

1. Före utgången av det första året efter ikraftträdandet av detta direktiv skall kommissionen till Europaparlementet och rådet lägga fram en rapport om behov av harmonisering som inte följer av bestämmelserna i detta direktiv. Om det är nödvändigt skall kommissionen till rapporten bifoga de harmoniseringsförslag som krävs för att den inre marknaden för naturgas skall kunna fungera effektivt.

2. Europaparlamentet och rådet skall yttra sig över dessa förslag inom två år efter det att de har framlagts.

Artikel 28

Kommissionen skall se över tillämpningen av detta direktiv och lägga fram en rapport om erfarenheterna av hur den inre marknaden för naturgas fungerar och hur de allmänna bestämmelserna i artikel 3 har genomförts, så att Europaparlamentet och rådet mot bakgrund av dessa erfarenheter senare kan överväga bestämmelser om ytterligare förbättring av den inre marknaden för naturgas, som skulle få verkan tio år efter direktivets ikraftträdande.

Artikel 29

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast två år efter det datum som anges i artikel 30. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 30

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 31

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 22 juni 1998.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
J. M. GIL-ROBLES	J. CUNNINGHAM
Ordförande	*Ordförande*